

Asia: VN/19961/2023

Suomen yhdenntetyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Kaupunki, kunta tai maakunta

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (NECP luku 2.1.1 ja 3.1.1)

-

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

-

2) Uusiutuvan energian edistäminen (NECP luku 2.1.2 ja 3.1.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

-

3) Energiatehokkuuden edistäminen (NECP luku 2.2 ja 3.2)

-

Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien

-

4) Energiaturvallisuus (NECP luku 2.3 ja 3.3)

-

Avoin vastaus energiaturvallisuutta koskien

-

5) Energian sisämarkkinat (NECP luku 2.4 ja 3.4)

-

Avoin vastaus energian sisämarkkinoita koskien

-

6) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (NECP luku 2.5 ja 3.5)

-

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

-

Avoin vastaus muita kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman osia koskien. Mikäli mahdollista, kerro vastauksessasi mitä suunnitelman lukua vastauksesi koskee

Lausunnolla oleva Suomen yhdenmetyt energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys perustuu Suomen kansalliseen ilmastolakiin (2022), Kansalliseen ilmasto- ja energias strategiaan (2022), Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaan (KAISU) (2022) ja Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaan (MISU) (2022). Näistä Pohjois-Pohjanmaan liitto on lausunut aiemmin (vuosina 2021 ja 2022) ja viittaa tässä yhteydessä näihin lausuntoihin.

Kasvihuonekaasupäästöistä noin 80 % on peräisin energian tuotannosta ja kulutuksesta, kun mukaan lasketaan liikenne. Tästä syystä ilmasto- ja energiapolitiikka kytkeytyvät yhteen.

EU:n päästökauppa on keskeisin ohjauskeino teollisuuden ja energiantuotannon päästöjen vähentämiseksi. Päästöoikeuden hinta, veroratkaisut, sähköistämistuki sekä energia- ja demonstraatiotuet ohjaavat ja kannustavat yrityksiä tarvittaviin investointeihin.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kannattaa sitä, että kannustimet painottuvat teknologian kehittämiseen ja kaupallistamiseen. Uusien ratkaisujen kehittäminen luo suomalaisille yrityksille mahdollisuuksia kansainvälisen ilmastohyödyn eli hiilikädenjäljen kasvattamiseen, mikä on yksi tärkeä tavoite Suomen ilmastopolitiikassa kansallisten päästöjen vähentämisen ohella.

Yritysten investoinnit edellyttävät mahdollistavaa ja ennustettavaa toimintaympäristöä, TKI-panostuksia, osaajien saatavuutta, sujuvaa sääntelyä ja luvitusta. Tässä yhteydessä maankäytön suunnittelun ja ohjauksen merkityksen roolia on syytä korostaa. Maankäytön ohjaamisen kautta voidaan merkittävästi vaikuttaa sekä ilmastopäästöjen hillintään että siihen sopeutumiseen mm. yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän sekä energiaratkaisuiden ja energiansiirtoyhteyksien kautta. Maankäytön ohjaamisella on samanaikaisesti varmistettava elinkeinoelämän toimintaedellytykset ja kehittyminen. Yhteiskunnan sähköistyminen vaatii vähäpäästöistä energiaa ja sen siirtoa, mikä edellyttää alueiden käytön yhteensovittamista ja kaavoitusta.

Kunnat ja maakuntaliitot vastaavat maankäytön suunnittelusta ja ohjauksesta. Monet sekä ilmastomuutoksen hillinnän että sopeutumisen kannalta keskeiset teemat tulee ratkaista ylikunnallisesti, jotta mahdollisimman myönteinen ilmastovaikutus voidaan saavuttaa. Ilmastotoimien suunnittelussa on voitava huomioida riittävän laajat alueet sekä päästöjen hillinnän että hiilinielujen näkökulmasta. Tämä on luontevasti hallittavissa maakunta- ja seututasolla, joissa tunnetaan alueelliset erityispiirteet.

Pohjois-Pohjanmaalla on käynnissä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaprosessi, joka ohjaa mm. seudullisesti merkittävän kokoluokan tuulivoiman sijoittumista alueelle. Voimassa olevissa vaihemaakuntakaavoissa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimarakentamiseen soveltuvien alueiden lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on osoitettu uusia alueita. Työ perustuu kattaviin selvityksiin (TUULI-hanke) ja vuorovaikutukseen. Vaihemaakuntakaavan ilmastovaikutukset sekä uusiutuvan energian potentiaali ja vetytalouden mahdollisuudet on selvitetty EMMI-hankkeessa. Pohjois-Pohjanmaa on aktiivisesti mukana kehittämässä vetytaloutta ja on osa Both2nia-vetyverkostoa.

Maankäytölle asetetut tavoitteet ovat osin ristiriitaisia. Uusiutuvan energiantuotannon ja -siirron laajat alueet johtavat metsien hakkuisiin ja hiilinielujen ja -varastojen poistumiin, puhumattakaan muista ympäristövaikutuksista. Näitä vaikutuksia tulee huomioida myös laajemmin, kun maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous (LULUCF) -sektorille asetetaan hiilineutraalisuusvaatimuksia. Energiasektorin päästövähennykset siirtyvät osaltaan LULUCF-sektorille, ja energiantuotannon sähköistyessä, positiiviset nettovaikutukset vähenevät.

Kestävä metsätalous ja sen koko arvoketju pitkään hiiltä sitoviksi ja korkean jalostusarvon tuotteiksi tukevat ilmastotavoitteiden saavuttamista, ja sektori on merkittävä työllistäjä alueilla. On hyvä, että NECP:ssa maatalouden osalta on nostettu esiin, että sektori sitoo hiiltä. Maatalouden osalta kasvihuonekaasupäästöjen suhteen on tehtävä töitä, mutta on myös huomioitava huoltovarmuus.

Nykytilanteessa ilmastotavoitteiden tasoa tulee voida tarkastella kansallisen ruoka- ja energiahuoltovarmuuden näkökulmasta. Lisäksi erityisen tarkka tulee olla pitkäjänteisessä toimintaympäristön kehittämisessä ja teollisuuden investointi- ja tuotantoedellytysten säilymisessä Suomessa. Ilmastomuutos on globaali haaste ja tuotannon siirtyminen muualle Suomesta,

hiilivuoto, ei ole ratkaisu. On tärkeää huolehtia siitä, että energiantuotannon arvoketjusta korkeamman arvon teollisuutena voidaan houkutella myös tänne, missä energiantuotanto on. Tuotantomenetelmien kestävyyttä sekä teknologiaa hiilen talteenottoon/-sittomiseen tulee edistää.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että ilmastotavoitteiden vaikutuksien ohessa suunnitelmissa nostetaan esille toimenpiteiden taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia sekä huoltovarmuuskysymyksiä. Toimenpiteiden kokonaiskestävyys ja oikeudenmukaisuus on tärkeä huomioida, kun tavoitteita viedään käytäntöön.

Suomen hallituksen visio pyrkii tekemään Suomesta puhtaan energian johtaja ja edistää puhtaan talouden investointeja on hyvin kannatettava näillä huomioilla.

Erkkilä Markus
Pohjois-Pohjanmaan liitto

Isomäki Ritva
Pohjois-Pohjanmaan liitto - Maakunnan suunnittelu ja osaaminen -
vastuualue